bosna.hr

“Na igralištu je bilo toliko krvi da se moglo plivati, dijelovi tijela su danima prikupljani sa ograde – tom masakru ni jedan horor nije ravan”

Redakcija Bosna

6–7 minutes

> Vidio sam dječaka mojih godina, bio je bukvalno presječen napola. Iz donjeg dijela trupla bijelila se kičma. I danas to vidim. Nikad ništa tako bijelo nisam vidio, čini mi se. Okolo je bilo izmiješanih ruku, nogu, dijelova tijela, trupla bez glave, prosut mozak. Krvi na sve strane, tijela. Jauci. Na tribinama su sjedili ljudi a zapravo su bili mrtvi, pokošeni gelerima i tako ostali. I to je slika koja mi se urezala u sjećanje…

U Srebrenici je danas, na sportskim igralištima ispred osnovne i srednje škole, obilježena 33. godišnjica stravičnog zločina nad bošnjačkim civilima. Na današnji dan 1993. godine u Srebrenici je od nekoliko granata ispaljenih sa položaja Vojske RS u trenu ubijeno 74 Bošnjaka, a više od 100 ih je ranjeno.

Masakr se dogodio nekoliko dana prije nego je UN Srebrenicu proglasio “zaštićenom zonom”, a do danas niko nije odgovarao za počinjeni zločin.

Naime, početkom aprila 1993. godine među stanovništvom Srebrenice se proširila vijest da je sklopljeno primirje i da uskoro dolaze trupe UN-a. Svi su bili opušteniji i slobodnije su se kretali ulicama. Djeca su se tih dana okupljala na školskom igralištu, gdje su bili organizovani nogometni turniri i svirala muzika.

Tako su tog kobnog 12. aprila 1993. godine, dok je na tribinama sjedilo nekoliko stotina gledaoca, na samo igralište pale tri granate većeg kalibra. U trenu je poginulo više od 70 osoba, a više od stotinu ih je ranjeno.

Ratna drama u Srebrenici je generalno početkom 1993. godine trajala već uveliko. Ofanziva vojske RS u Podrinju natjerala je kolone izbjeglih Bošnjaka u Srebrenicu, jedino mjesto u tom kraju pod kontrolom Armije Bosne i Hercegovine.

Grad je bio pretrpan zbog brojnih izbjeglica koje su stizale, pa je u odnosu na prijeratnih 7.000 stanovnika u tom periodu u gradu živjelo više od 30.000 osoba, a u okolnim selima još toliko. Smrtonosni obruč oko Srebrenice postajao je sve uži, posebno nakon što su Srbi zauzeli Cersku i Konjević-Polje. Zaseoci i sela su nestajali u plamenu, te je oko 20.000 izbjeglica iz tog područja osvanulo na ulicama Srebrenice.

Preživjele je liječio dr. Nedret Mujkanović, koji je opisao kako su ljudi sjedili ispred škole koja je bila puna izbjeglica, a djeca su igrala nogomet i druge igre. Za manje od minute, sedam raketa iz VBR-a palo je na površinu veličine otprilike kao polovina nogometnog terena. Rekao je da su Srbi znali da se u školi nalazi kamp za izbjeglice iz Cerske i Konjević-Polja.

“Vidio sam jednu mrtvu majku na zemlji koja je držala ruke svoje mrtve djece”, izjavio je, između ostalog, Mujkanović, koji je svjedočeći za Tribunal u Hagu također rekao da je i evakuacija ranjenih bila pod udarom srpskog granatiranja.

Dr. Avdo Hasanović je kao ljekar radio u bolnici. “Uslovi u kojima smo radili bili su nemogući, ratni. Nije bilo ničeg. Snalazili smo se kako smo znali i umjeli. Mnogo ljudi je umrlo zbog, iz današnjeg

ugla gledano, banalnih stvari. Nije bilo instrumenata i krvi za transfuziju, nije bilo lijekova i sanitetskog materijala. Nije bilo anestetika. Operacije su su izvodile ‘na živo’. Nije bilo hirurškog materijala i instrumenata. Noge, ruke bi smo amputirali običnom testerom dezinfikovanom rakijom, ako je i nje bilo. Dobro se sjećam toga dana. Najprije su se začule detonacije a malo za tim, jer bolnica je blizu škole, počeli su donositi i dovoziti ranjene, iskasapljene ljude, djecu, žene. Moje kolege i ja smo činili nadljudske napore, ali mnogima nije bilo spasa. Kada sam prošao poslije toga pored igrališta na njemu je, čini mi se, bilo toliko krvi da se moglo plivati. Dijelovi tijela su još danima prikupljani sa ograde oko igrališta. To je bio pravi masakr, ni jedan horor tome nije ravan”, kaže doktor, specijalista pedijatar u jednom ranijem razgovoru.

Mirza Ibrahimović je imao 12 godina. Ne voli da se sjeća toga dana. Kaže da su mu se neke slike tako urezale u pamćenje i da kada samo pomisli na to, one ponovo ožive.

“Bio je lijep proljetni dan. Sunce ugrijalo. U zgradi osnovne škole su bile smještene izbjeglice iz više opština oko Srebrenice. Bilo je puno djece koja su većinu vremena provodila tu, na školskom igralištu. Tog dana čini mi se bio je organiziovan turnir u malom fudbalu pa je bilo i više naroda nego obično. Ja sam sjedio na gornjoj strani, iza gola, pored jednog čovjeka iz Glogove koji je bio bez noge. Nagazio je na minu i ostao bez noge koju su mu ‘na živo’, bez anestezije odsjekli u srebreničkoj ratnoj bolnici. Još je imao jake bolove, tako mi je pričao, sjećam se. Odjednom, iz vedra neba, puklo je. Detonacija nas je bacila, ali nismo bili povrijeđeni. Ni danas mi nije jasno kako nas nijedan geler nije

pogodio", govori Mirza.

"Vidio sam dječaka mojih godina, bio je bukvalno presječen napola. Iz donjeg dijela trupla bijelila se kičma. I danas to vidim. Nikad ništa tako bijelo nisam vidio, čini mi se. Okolo je bilo izmiješanih ruku, nogu, dijelova tijela, trupla bez glave, prosut mozak. Krvi na sve strane, tijela. Jauci. Na tribinama su sjedili ljudi a zapravo su bili mrtvi, pokošeni gelerima i tako ostali. I to je slika koja mi se urezala u sjećanje…Čovjek sa kojim sam sjedio mi je doviknuo: 'Bježi'. Kako sam stanovao u obližnjoj zgradici sa stanovima za nastavnike, koja je poslije srušena znao sam taj kraj i za čas sam se našao u podrumu stare gimnazije koja je danas obnovljena u zgradu fakulteta, na par metara od samog igrališta. Podrum je bio pun ljudi. Bilo je mnogo ranjenih, neki su tu i umrli. Još čujem njihova zapomaganja. Ostao sam u podrumu neko vrijeme, dok se nije stišalo, zatim sam pobjegao kući", kaže Mirza.Ovaj masakr doživljava se kao primjer djece žrtava rata i etničkog čišćenja provedenog u Bosni. Zločin je uključen u optužnicu protiv Radovana Karadžića i Ratka Mladića, koju je Tribunal podigao 24. jula 1995.godine.